

Guia Docent de l'assignatura

Any 2025 - 2026

COMUNICACIÓ TERAPÈUTICA

Codi: 106101

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500891 Infermeria	FB	2	1

Contacte	Ús dels idiomes
<u>Responsable:</u> De Francisco Prófumo, Seyla sdefrancisco@santpau.cat <u>Professorat:</u> De Francisco Prófumo, Seyla sdefrancisco@santpau.cat	Grup 1 : Català

Prerequisits

No hi ha prerequisits oficials, però és recomanable haver assolit les competències de les assignatures "Ciències Psicosocials" i "Comunicació i TIC".

Contextualització i objectius

Aquesta assignatura forma part del mòdul de formació Ciències Bàsiques, matèria Psicologia i està planificada en el tercer semestre del Grau d'Infermeria.

Les cures infermeres tenen una destacada dimensió relacional que s'aborda a través d'una comunicació professional. La relació que s'estableix entre la infermera i el usuari/pacient es singular i única; afegeix, a la comunicació social, la comunicació terapèutica. Aquesta, té un component de reflexió i d'intencionalitat, alhora que requereix una actitud d'obertura, de respecte i comprensió de "l'Altre".

L'assignatura està distribuïda en tres blocs: en el primer es presenta el marc paradigmàtic i teòric que orienta la mirada dels continguts; en el segon bloc s'incideix en la importància de l'autoconeixement, per acompanyar "l'Altre" i finalment, el tercer es centra en la comunicació terapèutica aplicada, on s'articulen aspectes d'actituds, coneixements i destreses, en diferents escenaris professionals.

Pel seu seguiment es recomana mantenir durant el procés d'aprenentatge, una actitud reflexiva crítica, introspectiva, respectuosa, dialogant i oberta als canvis, per facilitar l'adquisició de les diferents competències del programa.

El propòsit d'aquesta assignatura és proporcionar eines per a poder establir una comunicació terapèutica, en les cures infermeres, a partir de l'autoconeixement personal.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

1. Distingir la comunicació terapèutica i la comunicació social.
2. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi que permeti comprendre i adequar els diferents elements de la comunicació terapèutica a moments específics de la pràctica infermera.
3. Promoure una actitud oberta, respectuosa i terapèutica.
4. Adquirir habilitats per establir una relació de confiança en els processos de salut i malaltia.
5. Establir una comunicació terapèutica amb les persones que afronten situacions enteses, per elles mateixes, com a complexes.

Competències i resultats d'aprenentatge

Competència	Resultats d'aprenentatge
ESPECÍFIQUES	
E04. Demostrar que comprèn el comportament interactiu de la persona en funció del gènere, grup o comunitat, dins del seu context social i multicultural.	E04.01 Identificar els diferents tipus d'interaccions segons la pertinença a un grup, gènere o comunitat dins del seu context social i cultural.
E07. Demostrar que comprèn sense perjudicis a les persones, considerant els seus aspectes físics, psicològics i socials, com individus autònoms i independents, assegurant el respecte a les seves opinions, creences i valors, garantint el dret a la intimitat, a través de la confidencialitat i el secret professional.	E07.02 Proposar mesures que garanteixen el respecte d'opinions, creences i valors sense emissió de judicis de valor.
E11. Establir una comunicació eficaç amb pacients, família, grups socials i companys i fomentar l'educació per a la salut.	E11.01. Identificar les característiques de la relació assistencial que permeten desenvolupar un procés d'atenció centrat en la persona. E11.06. Utilitzar estratègies i habilitats que permetin la comunicació efectiva amb les persones, famílies i grups socials i companys; així com l'expressió de les seves preocupacions i interessos.

E15. Treballar amb l'equip de professionals com unitat bàsica en la que s'estructura de forma uni o multidisciplinar i interdisciplinar els professionals i demés personal de les organitzacions assistencials.

E15.01. Identificar les característiques del treball en equip.

E15.02. Identificar estratègies de treball interdisciplinar que permetin el treball en equip.

E15.03. Demostrar una actitud cooperativa amb els diferents membres de l'equip

E15.08. Aplicar les tècniques de direcció de grup.

E19. Plantejar solucions als problemes de salut/malaltia de les persones, famílies i/o de la comunitat aplicant la relació terapèutica seguint el mètode científic del procés infermer.

E19.01. Argumentar la necessitat d'aplicar la relació terapèutica, basada en la confiança, la comunicació i les relacions interpersonals en la solució dels problemes de salut de la persona i/o família.

E19.02. Analitzar les formes d'actuació adequades a la fase de la relació terapèutica i la situació de la persona, grup o comunitat.

GENERALS / BÀSIQUES

G04. Actuar e l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.

G04.07. Comunicar fent un ús no sexista i discriminatori del llenguatge.

B02. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

B04. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Contingut

MÒDUL 1. Marc teòric com a punt de partida per a la interacció amb "l'altre".

- Les aportacions de diferents autors i disciplines.
- La relació i la comunicació. Missatge cognitiu i missatge afectiu.
- Tipus de relació. La relació en les cures infermeres.
- La comunicació social i la comunicació terapèutica.

MÒDUL 2. L'autoconeixement com a punt de partida per comprendre a "l'altre".

- L'autoconeixement i l'autoestima.
- L'autocura per tenir cura de "l'Altre".

MÒDUL 3. La comunicació terapèutica per tenir cura de "l'altre"

- La narrativa i els significats.
- L'acompanyament terapèutic.
- Situacions d'amenaça i pèrdua.
- Actitud i maneig terapèutic en algunes situacions complexes: l'emmalaltir, l'hospitalització, els processos crònics i la mort.

Metodologia

La docència és presencial i l'assistència a classe no és obligatòria però sí molt recomanable. El plantejament metodològic d'aquesta assignatura parteix de la premissa que l'estudiant és protagonista del procés d'aprenentatge. Per tant, d'ell s'espera que adopti un paper actiu i el més autònom possible amb l'ajuda i assessorament del professorat.

Així, es proposen diferents activitats treballades amb metodologies actives centrades en l'estudiant, a partir d'una didàctica que promou, de manera prioritària, l'aprenentatge significatiu a partir de la reflexió de la pròpia experiència i de situacions professionals.

Per aquest motiu, el seguiment de l'assignatura requereix d'un treball continuat i d'una actitud participativa i crítica. Atès el caràcter experiencial i pràctic de les sessions, l'assistència és molt recomanable.

L'eina metodològica principal és la Carpeta d'Aprenentatge en línia (e-CA). L'estudiant la va construint al seu ritme de manera continuada durant tota l'assignatura a partir del treball personal que permet aprofundir en els diferents continguts proposats, i ampliar-la segons els seus interessos, inquietuds i necessitats.

L'e-CA és una eina tant per l'aprenentatge com per l'avaluació. L'estudiant la crea i accedeix a través d'una plataforma digital. A l'inici del curs s'informa sobre el seu objectiu, el seu maneig i la seva avaluació; així mateix es lliura el document: "L'e-Carpeta d'Aprenentatge. Dossier Guia" pel seu seguiment i consulta.

Activitat dirigida:

L'assignatura disposa d'un únic grup de teoria. Les classes expositives són interactives sent el debat un eix central. Així, el desenvolupament teòric dels temes es compagina, per una part amb activitats escrites, (individual i/o grupal) i d'altra part, amb l'anàlisi i el debat posterior de situacions professionals.

Activitat supervisada:

Inclou les activitats individuals de l'e-CA. Es realitzen seguint un guió que orienta la realització del treball (objectiu, metodologia, criteris d'avaluació).

Les tutories es fan de manera presencial, individuals o en grup reduït i són concertades.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
.Teoria (TE) . Pràctiques a l'aula (PAUL):	45	1,8	E04.01; E07.02; E11.01; E11.06; E15.01; E15.02; E15.03; E15.08; E19.01; E19.02; G04.07
Tipus: Supervisades			
. Tutoria:	1	0,04	E07.02; E11.01; E11.06; E15.03; E19.01; E19.02; G04.07
Tipus: Autònomes			
. Estudi personal . Consultes bibliogràfiques i documents . Lectura d'articles / informes d'interès . Elaboració de treballs	90	3,60	E07.02; E11.01; E19.02; G04.07

El professorat destinarà aproximadament uns 15 minuts un cop finalitzada l'assignatura a permetre que els seus estudiants puguin respondre les enquestes de valoració sobre l'actuació docent i l'assignatura.

Avaluació

Avaluació continuada

Per superar l'assignatura, els estudiants disposen d'una única convocatòria per curs acadèmic. La progressió acadèmica i la superació de l'assignatura es valoren mitjançant 3 blocs:

Instruments d'avaluació:

- **Exercicis escrits.** Individuals o en grup reduït. La seva qualificació es qualitativa (apte / no apte). Es requereix superar totes les activitats per a poder ponderar aquest bloc amb un 15%.
- **Carpeta d'aprenentatge:** Modalitat e-CA. La seva avaluació es realitza a partir de 2 tipologies d'activitats:
 - a) 5 obligatòries (20%),
 - b) 2 optatives, escollides per l'estudiant (30 %).

L'ampliació d'activitats optatives, pot modular la nota. És requereix un 5, en aquest bloc, per la seva ponderació amb un 50%.

- **Una prova escrita** consistent en un anàlisi crític d'una situació professional. És requisit un 5, per ponderar aquest bloc amb un 35%.

Es imprescindible que les tres proves estiguin aprovades amb un 5 per poder ponderar.

La qualificació final de l'assignatura s'obté de la suma ponderada de les notes resultants en els tres blocs anteriors.

Nota final: 15% dels exercicis escrits + 50% de l'e-Carpeta d'aprenentatge + 35% de la prova escrita.

Es realitzarà retroacció del resultats de les proves d'avaluació a través de l'aula i de tutories si s'escau. La rúbrica d'avaluació del treball està disponible a l'aula virtual.

Qualificació

- 0 a 4,9: Suspens
- 5,0 a 6,9: Aprovat
- 7,0 a 8,9: Notable
- 9,0 a 10: Excel·lent (en el cas que l'estudiant hagi obtingut una nota igual o superior a 9 podrà optar, a criteri del professor/a, a una matrícula d'honor).

Avaluació única

Per les característiques de l'assignatura es recomana no fer avaluació única. Tanmateix, podrà acollir-s'hi aquella persona que per raons justificades no pugui assistir a l'aula. Les diferents activitats que cal dur a terme, com les tutories obligatòries, s'han de consensuar amb el/la professor/a.

1. En aquesta assignatura:
 - a. No hi ha cap tasca programada per a fer de manera grupal
 - b. Ha d'assistir a 2 tutories obligatòries concertades.
2. La data de la prova única coincidirà amb la data de la darrera prova d'avaluació continuada que apareix en la programació diària i en el calendari de les activitats formatives i avaluatives.
3. L'avaluació única consistirà en:
 - Prova 1, que consistirà en **Carpeta d'aprenentatge** (Modalitat e-Carpeta) (*activitats narratives, descriptives i analítiques*) amb una ponderació del **50 %**
 - Prova 2, que consistirà en **4 exercicis escrits** (*anàlisi casos*), ponderant un **15 %**
 - Prova 3 que consistirà en **Prova escrita** (*preguntes obertes*), ponderant un **35 %**

Les proves 1 i 2 es lliuraran el mateix dia i, a la mateixa hora que la prova 3.

Activitat de recuperació

1. Es determina una única data per a l'activitat de recuperació per a tots els estudiants estiguin o no acompanyats a avaluació única.
2. Es proposa una activitat de recuperació als estudiants que hagin estat avaluats prèviament per un conjunt d'activitats el pes mínim dels quals equivalgui a 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura i que hagin obtingut una nota final inferior a 5 i superior a 3,5.
3. Aquesta prova consistirà en una activitat avaluativa de la/les proves no superades.
4. Les proves de recuperació seran determinades pel professorat.
5. El/La professor/a pot excloure del procés de recuperació aquelles activitats que, per la seva naturalesa, consideri que no són recuperables.
6. En el cas que l'estudiant superi la prova de recuperació corresponent a la part suspesa, la nota màxima d'aquesta serà un 5.
7. La nota de la recuperació substituirà la nota obtinguda originalment i es recalculerà la nota ponderada final.
8. Un cop superada l'assignatura, aquesta no podrà ser objecte de nova avaluació.

No avaluable

Es considera que l'assignatura serà no avaluable en el moment que es compleix una d'aquestes circumstàncies :

1. No haver entregat cap de les activitats d'avaluació contínua previstes en la guia docent.
2. No haver assistit a cap de les sessions pràctiques o obligatòries, quan aquestes siguin necessàries per avaluar competències específiques i així s'indiqui a la guia docent.
3. No haver-se presentat a la prova final (examen, prova escrita o oral, defensa de treball, etc.), si aquesta representa un percentatge essencial de la qualificació.
4. No haver completat el mínim exigit de participació en activitats formatives (per exemple, seminaris, presentacions, fòrums, etc.), quan aquestes formen part de l'avaluació.
5. No haver lliurat el treball final o projecte obligatori, si aquest constitueix una evidència central de l'aprenentatge de l'assignatura.

Revisió d'examen

Una vegada publicada la nota final, l'estudiant pot sol·licitar la revisió de l'examen dins el període determinat per la "revisió d'examen". No s'acceptaran sol·licituds de revisió en dates fora del límit establert.

Procediment en cas de còpia / plagi

1. La **còpia o plagi** en qualsevol tipus d'activitat d'avaluació constitueixen un delictes, i es penalitzarà amb un 0 com a nota de l'assignatura perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0).
2. Si durant la realització d'un treball individual a classe, el/la professor/a considera que un estudiant està intentant copiar o se li descobreix algun tipus de document o dispositiu no autoritzat pel professorat, es qualificarà el mateix amb un 0, sense opció de recuperació, i per tant, tindrà suspesa l'assignatura.
3. Es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduceix tot o una part significativa del treball d'un/a mateix/a, d'un altre company o companya.
4. Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor o autora sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital.

L'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA)

L'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) queda regulat segons el tipus de treball a realitzar:

1. En el cas que el treball tingui com a objectiu una reflexió personal i l'aprenentatge significatiu de l'estudiant, **l'ús de tecnologies d'IA és prohibit** en qualsevol de les seves fases de realització. Qualsevol treball que inclogui fragments generats amb IA (per exemple, resums, traduccions, redacció de textos o creació d'imatges) serà considerat una falta d'honestedat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, així com sancions majors en casos de gravetat.
2. En altres treballs, **es permet l'ús restringit de tecnologies d'IA** exclusivament en aquelles tasques de suport, com ara la cerca bibliogràfica o d'informació, la correcció de textos, les traduccions, i altres situacions específiques que s'indiquin. En aquests casos, l'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà una falta d'honestedat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, així com sancions majors en casos de gravetat.

En qualsevol cas, en la descripció de cada treball el professor responsable indicarà de manera clara **si s'aplica l'ús prohibit o l'ús restringit d'IA**.

Aspectes de l'avaluació relacionats amb valors i actituds

1. El/la professor/a podrà disminuir, entre 1 i 2 punts la nota de l'assignatura quan de manera reiterada, l'estudiant no respecti les indicacions del comportament en l'aula i/o pertorbi el funcionament normal de la mateixa.
2. "No es tolerarà cap falta de respecte a les companyes, als companys o al professorat. Tampoc es toleraran actituds homòfobes, sexistes o racistes. Qualsevol estudiant en què es detectin alguna de les actituds anteriorment descrites, se'l qualificarà de suspès a l'assignatura."

Aspectes formals de treballs escrits

En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. Es recomana que abans del lliurament d'una evidència d'aprenentatge, cal comprovar que s'ha escrit correctament les fonts, citacions textuais i referències bibliogràfiques seguint la normativa de Presentació de treballs, text recomanat per EUI-Sant Pau.

Altres consideracions

1. Totes les proves avaluatives estaran publicades en la programació diària i en el calendari de les activitats formatives i avaluatives.
2. La data de la prova única coincidirà amb la data de la darrera prova d'avaluació continuada.
3. L'alumnat que repeteix l'assignatura pot sol·licitar al començament de curs realitzar només una avaluació de síntesi final (article 117, pàgina 46 de la Normativa acadèmica de la Universitat Autònoma de Barcelona (Aprovada per acord del Consell de Govern de 7 de juliol de 2022, i modificada per acord de Consell de Govern d'1 de febrer de 2023)).

Els estudiants en segona o més matrícula que s'hagin presentat a totes les proves d'avaluació el curs anterior, poden optar a avaluar-se amb una única activitat d'avaluació de síntesi. Aquesta activitat consistirà en un examen en finalitzar l'assignatura coincidint amb l'examen escrit de l'assignatura. Els estudiants en segona o més matrícula que vulguin optar a l'examen de síntesi ho han de comunicar per escrit al professorat responsable de l'assignatura dues setmanes abans de la data publicada.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Carpeta d'aprenentatge: Activitats escrites: (narratives descriptives i analítiques)	50%	5	0,20	E04.01; E07.02; E11.01; E11.06; E19.01; E19.02; G04.07
Exercicis escrits: (anàlisi de casos)	15%	1	0,04	E07.02; E11.01; E15.01; E15.02; E15.03; E15.08; G04.07
Prova escrita: (preguntes obertes)	35%	1	0,04	E07.02; E11.01; E11.06; E19.01; E19.02; G04.07

Bibliografia

Llibres:

COMUNICACIÓN TERAPÉUTICA EN ENFERMERÍA

Autor: Clara Valverde

Edició: Editorial Difusión Avances de Enfermería, 2007

ISBN: 9788495626189.

10 IDEAS CLAVE EDUCACIÓN EMOCIONAL

Autor: Rafael Bisquera Alzina

Edició: Grao, 2016

ISBN: 978 84 9980713 3

NURSING: COMMUNICATION SKILLS IN PRACTICE

Autor: L. Webb (ed)

Edició: Sage, 2020 (2a edició)

ISBN: 978 1526489364

RELATION D'AIDE EN SOINS INFIRMIERS

Autor: Collecti SFAP

Edició: Elsevier Mason, 2014 (3a edició)

ISBN: 978 2294738340

COMPASSION, CARING AND COMMUNICATION: SKILLS FOR NURSING PRACTICE

Autor: Jacqui Baughan, Ann Smith

Edició: Taylor & Francis, 2013 (2a edició)

ISBN: 978 1315846989

Programari

- Moodle – Aula virtual
- Google Sites 2020